

Form. Ikke præk, men gerne lidt humor i kunsten er italienske Monica Bonvicinis evangelium. Hun er udstillingsaktuel i Danmark hele tre steder i år.

Tintoretto og de røde brigader

Af HELLE FAGRALID

Den fire meter høje metalskulptur *Scale of Things (to come)* er endnu under konstruktion, da jeg besøger Kunsthal Charlottenborgs gruppeudstilling *Europa Endlos* få dage før ferniseringen.

Ved en klassisk transportkasse i træ med det obligatoriske påtrykte »fragile« står tre granvoksne udstillingsmedarbejdere og grubler over samlingsmanualen i form af en bunke løsark, der tilsyneladende er mere mangelfuld end en Ikea-ditto.

»Det er måske mere som en strikkeopskrift,« fortæller en lattermild Monica Bonvicini mig, da jeg et par uger senere har sat hende stævne på Charlottenborg. Den 54-årige italienskfødte kunstner er ophavskvinde til værket; en monumental metaltrappe flankeret af tunge rokokolignende draperinger bestående af metalkæder, der nu som et stykke arkitektur i al sin enkelhed og kompleksitet står færdigsamlet og klar til at lade de besøgende bestige den.

Jeg ved, at Bonvicini gerne lader sig inspirere af andre kunstnere blandt andet ved at skabe forskydninger af motiver, som hun for eksempel gjorde i et andet værk (også) bestående af trapper: *15 steps to the Virgin* (2011), der var en nutidig parafrase over den venetianske maler Tintoretts *The Presentation of the Virgin*. Så jeg spørger hende, om der i titlen *Scale of Things (to come)* mon er en tråd til H.G. Wells' utopiske/dystopiske roman *The Shape of Things to Come* fra 1933. I science fiction-romanen skildrer Wells et usikkert Europa i opløsning, forudser den Anden Verdenskrig og fabulerer over udviklingen frem til år 2106.

»Det er lidt skræmmende, hva? Men jeg kender den faktisk ikke. Formmæssigt refererer mit værk selvfølgelig til en slags progression, og samtidig er det en trappe, der ikke fører nogen steder. Der er intet gelænder, så der er en vis risiko forbundet med at træde op på den. Så når vi taler om Europa og den usikkerhed, vi står over for, giver det totalt mening, at netop dét værk er med på udstillingen.«

– *Værket, der er fra 2010, er jo skabt i en helt anden kontekst. Ligesom din installation »Hausfrau Swinging« fra 1997, der lige nu er aktuel i Elmgreen og Dragsets udstilling »Der har jeg hjemme« på SMK. Hvad tænker du om den form for genanvendelse af dine kunstværker?*

»Det er til dels min praksis at omarrangere og kombinere mine egne værker for at skabe en dialog imellem dem, hvor hvert enkelt værk kan få en ny betydning i en ny sammenhæng.«

I udstillingen på SMK er det hjemmet som et psykologisk og emotionelt rum, der er i fokus. Her er Bonvicinis videoinstallation placeret i samspil med både Vilhelm Hammershøis nærmest ikoniske interiørmalerier af stille stuer og Louise Bourgeois' kobbertryk *Femme Maison*, der direkte inspirerede Bonvicini til *Hausfrau Swinging*.

Videoen viser en nøgen kvinde med et minimalistisk hvidt hus over hovedet, som hun bliver ved at slå ind i en hvid hjørnevæg bag sig. Filmen kører i loop på en lille

»At læse arkitektur var en måde at bevare forstanden på.« Monica Bonvicini i sit værk *Scale of Things (to come)* på Kunsthal Charlottenborg. FOTO: MORTEN GERMUND

monitor på gulvet, og bag den står en replika af væggen. Lyden af huset og hovedet mod væggen er som en torden, der insisterende bryder Hammershøis stilhed.

»Mine værker har ofte en form for fysikalitet. Man skal opleve dem i virkeligheden, bruge dem, de tilbyder en fysisk oplevelse. Jeg er interesseret i at skabe noget, der foregår i nuet. Måske er det dét, kunst kan; skabe en slags spænding imellem værket og beskueren. Det er også derfor, mine værker ofte har en lyd, ikke musik, men selve lyden af materialiteten, som også skaber en fysisk oplevelse.

Jeg troede, da jeg lavede *Hausfrau Swinging*, at det lille trygge familiehuse ville gå i stykker, eller snarere ændre form undervejs i optagelsen, så vi kunne lave sjov med idéen om det her såkaldt sikre enfamilieshus. Men det skete ikke. Det var for stærkt. Det var frustrerende, men det er også dét, arkitektur er der for: at beskytte os.«

I 1990'erne begyndte Bonvicini at studere kønsrelaterede teoretiske tekster om arkitektur. De gav hende en følelse af »nærmest total frigørelse«. Umiddelbart vil hun også hellere relatere sine værker til arkitektur end til kunst.

»At læse om arkitektur var en måde at bevare forstanden på. Arkitektur er noget, alle kan forholde sig til. Ligesom seksualitet.«

UD over de to ovennævnte udstillinger er Monica Bonvicini desuden fra slutningen af maj aktuel i den kommende gruppeudstilling *Art and Porn* på ARoS Aarhus Kunstmuseum. Både køn og seksualitet er tilbagevendende temaer i flere af hendes værker, der udfordrer kønsstereotyper og klichéer og kredser om magtrelationer ved at anvende et æstetisk udtryk, som er forbundet til S/M.

– *Hvad er det ved seksualitet, der interesserer dig, ud over ... (Monica bryder ud i latter) ... jeg mener i forhold til din kunst?*

»Museerne er fulde af det. Seksualitet har altid været forbundet med kunst, men i dag er det også en måde at frigøre sig på, for eksempel ved at kunne tale åbent om nydelse uden at føle skam og skyld.

Det er jo 50-året for pornoens frigivelse i Danmark, og sex er i den grad også et produkt af et samfunds kultur, så det forandrer sig i takt med udviklingen. I dag kan ethvert barn klikke ind på en pornoside så let som ingenting, mens det sidder og ser tegnefilm. Og man siger, sjovt nok, at 'The Millennials', den yngste generation har mindre sex, end vi havde i min generation, da vi var unge.

Jeg ved ikke, om det passer. Men i dag skal alle være så sexede, samtidig med at der hersker en større puritanisme.«

MONICA Bonvicini er vokset op i Venedig, katolsk opdraget med obligatorisk kirkegang, og som spejder fandt hun glæde ved at hjælpe andre. Størstedelen af lærerne i skolen var venstreorienterede og tilknyttet De røde brigader, så den stod på kommunistiske partisan-sange og tekster af Nietzsche som modvægt til de religiøse doktriner.

I 1986 blev hun optaget på Hochschule der Künste Berlin og har, kun afbrudt af et par års studier på CalArts i California, siden været bosat i den tyske hovedstad. Det var på kunsthøjskolen i Berlin, hun mødte en gæstelærer, Isa Genzken, der stillede hende det simple spørgsmål: »Hvad vil du gerne have, at din kunst skal sige folk?«

»Det er et godt spørgsmål. Det er vigtigt for mig at sætte spørgsmålstegn ved min egen kunst. Det er så let som kunstner at blive én, der ved bedre, men at sige noget uden at prædike ... dér kan humor være helt ekstremt hjælpsomt, og måske lyder det lidt dumt, men også dét at tvivle er vigtigt. Ikke at være didaktisk og arrogant. Som kunstner har man stor magt, som man kan anvende for at få folk til at tænke. Ligesom en aften i teatret kan tilbyde et rum for refleksion. Det er en opgave for alle, der arbejder med kultur, ikke at tilføre verden mere dumhed.«

I sin kunst søger Bonvicini en balance imellem det æstetiske og det indholdsmæssige, som gerne må have en forstyrrende effekt. Og selvom det er væsentligt for hende at skabe kunst, som folk ikke er bange for at indgå i en slags dialog med, og mange af hendes værker også direkte indbyder til det, ser hun også, hvordan publikum har forandret sig, og hvordan museerne ofte forsøger at honorere deres behov for at blive underholdt.

»Lige nu er jeg især interesseret i spørgsmålet om, hvorvidt kunst i dag er blevet reduceret til en slags dekoration på museerne, en baggrund for selfies?«

– *Jeg tror, kunst kan forandre verden.*

»Tror du det? ... Jeg har altid syntes, at det var så prætentivt at sige, at kunst kan forandre verden. Men jeg er helt enig med dig, vi har alle en bog, noget musik eller en film, en kunstnerisk oplevelse, der har haft en særlig betydning, og som har forandret os. Ha, nu får jeg kuldegysninger!«

Helle Fagralid er skuespiller og kunsthistoriestuderende.